

Deskovky!

HRANÍ
UZITEČNÉ
PRO CELOU
RODINU

ZABAVÍ VŠECHNY BEZ OHLEDU NA VĚK A UKRÁTÍ DLOUHÉ ZIMNÍ VEČERY, ANIŽ BY SE VÁM ZASTESKLO PO POČÍTAČÍCH. DESKOVÉ HRY JSOU OSVĚDČENOU RODINNOU AKTIVITOU, CO SVĚT SVĚTEM STOJÍ. A CO JE ÚPLNĚ NEJVÍC, DĚTI SE TOHO U NICH HODNĚ NAUČÍ A VY ZASE SPOSTU VĚCÍ ZJISTÍTE O SVÝCH DĚTECH...

PŘIPRAVILA: JANA POTUŽNÍKOVÁ

Přiznám se, že deskové hry jsem milovala vždycky, láska k nim mě drží celý život. Odjakživa u nás frčely Dostihy, Člověče nebo třeba Mikádo a Blechy a bez karetního Prší se neobešla žádná návštěva u babičky. Se svým mužem jsem podlehla kouzlu Carcassonne, a když se narodila Tina, nemohla jsem se dočkat období, kdy budeme moct vyložit aspoň pexeso. Když jsem pak před časem zjistila, že pořád ještě je k máni hra Logik, nakoupila jsem jich deset a celý rok ji rozdávala k narozeninám dětem v širokém okolí a doma ji máme pochopitelně taky. Vůbec o deskovkách nepochybuju jako o zdroji zábavy, smysluplném využití volného času. Je v nich ale ještě daleko větší potenciál. Jaký?

1. Hry jsou jako život

NĚKDY JSTE NAHOŘE, JINDY DOLE...

Jako máma jedináčka vidím, že právě hlavně deskové nebo karetní hry učí děti prohrávat... A nejen ve smyslu „nepadla mi šestka, mám smůlu“, kdy se děti musejí vyrovnat s tím, že štěstí nepřijde na zavalanou. Ale deskovky nebo karetní hry je také učí přijmout prohru, která přišla jejich „vinou“ – protože někdy to ve hře, ale ani v životě nedopadne, i když člověk přemýšlí, taktizuje a plánuje ostošest. Stolní hry tedy učí děti přijmout fakt, že ne vždycky všechno vychází, že ne všechno, co si naplánují, dopadne dobře. Ale že i v životě je to trochu jako s deskovou hrou: můžou začít hrát znovu, poučit se z nějakých řeckně taktických chyb, a posunout se (nejen) v herních dovednostech nebo se nehroutit z toho, že nevynikají úplně ve všem, do čeho se pustí. Už z tohoto důvodu nenechávejte své děti vyhrávat úmyslně, prokazujete jim tím medvědí službu. V životě je nikdo moc šetřit nebude. To potvrzuje také Dana Havlová, členka Kolegia Nadace RSJ (nadacersj.com), která mimo jiné zastřešuje projekty

ODHALENÁ MANIPULACE S VÝSLEDKEM MŮŽE SNÍŽIT ZDRAVÉ SEBEVĚDOMÍ DÍTĚTE...

pracující s nadanými dětmi: „Posilování zdravého sebevědomí dětí je určitě žádoucí. Ne však formou lží. Občasná přilepšená výhra pro dobrou náladu a další motivaci asi nevádí, ale pokud by se to opakovalo, pak to může vyvolávat nerealistický pohled dítěte na své schopnosti a být zdrojem pozdějšího významného zklamání, pokud vše nejde snadno.“ Ale to není všechno. Dětem také jednou dojde, že jste je vyhrát nechávali, a s velkou pravděpodobností vám za to nepoděkují. „Odhalená manipulace s výsledkem může totiž snížit zdravé sebevědomí dítěte, protože si nebude věřit, že úspěchu může dosáhnout bez pomoci někoho silnějšího. Pozitivní fér zkušenost, dokázal jsem to vyřešit/vyhrát, naopak posiluje správnou měrou zdravé sebevědomí,“ podotýká ještě odbornice s tím, že chcete-li se takovým svízelným situacím vyhnout, stojí na začátku herní spokojenosti vás všech hlavně správná volba samotné hry s ohledem na věk nebo dovednosti dítěte.

2. Hry jako ty nej učebnice

OD LOGIKY PŘES POHYB PO KOMUNIKACI

Dětem pak také dáváte prostřednictvím deskovek prostor pro učení. Učí je logice, plánování, strategickému přemýšlení, spolupráci (přejí tedy levé hemisféře). Podporují ale také představivost, fantazii, schop-

nost vytvářet nebo vyprávět příběhy (a tady „nakopávají“ zase pravou hemisféru). Ale jak říká Dana Havlová, rozvíjejí i mnohé další stránky osobnosti i dovednosti dětí: „Ve světě deskových a karetních her vidím skutečně mnoho příležitostí k obohacení života, a nejen u dětí. Rozvíjejí totiž mnoho kompetencí: trpělivost, logické myšlení, taktiku, strategii, vyjadřovací schopnosti, empatii, práci s chybou, paměť, postřeh, počty a spoustu dalších užitečných dovedností. Jsou zdrojem zábavy, poučení i v poslední době čím dál chudší a kratší sociální interakce. Velmi důležitý je i již zmiňovaný další pokus, poučení a z něho plynoucí další příležitost. A platí, že čím menší podíl má na výsledku hry náhoda, tím vám hra přinese větší výukový efekt.“ Do her ale můžete promítnout i učení jako takové. Stačí si vybrat opět správné téma a můžete se s dětmi během hraní učit anglicky, posunout se ve znalostech historie, přírody, zeměpisu... Jsou i takové, které podporují rozvoj pohybových schopností, a zvláště u malých dětí je skvělé zaměřit podle odbornice pozornost na hry podporující jemnou motoriku. Takže se nebojte s hrami počítat i v rámci tzv. oken příležitostí – to jsou období, v nichž je dítě nejlépe připravené na rozvoj určitého souboru dovedností. Například logiku nejlépe nastartujete už od 3 do 6 let, druhý jazyk jde dětem nejlépe zhruba do 10 let. I těmto faktům můžete přizpůsobit volbu her a využít je pro rozvoj svých dětí. A pak je tu už mnohokrát akcentovaná potřeba komunikace. To je jeden z prvků, které deskové nebo karetní hry rozvíjejí úplně přirozeně ve velké míře. Umožňují vlastně nácvik na reálné situace nejen co se komunikace, ale také sociální interakce týče. „Jsou hry, kde jde o to zvítězit nad soupeři, ale také existují hry, kde hráči spolupracují a soupeří s hrou, vyhrávají týmově všichni. Někde hrají týmy proti sobě, někdy je nutné dobře pozorovat chování dalších hráčů a podle toho volit taktiku. Je to spousta užitečných zkušeností, které nezískáme přes počítač nebo v méně kreativním a více předem strukturovaném prostředí,“ potvrzuje také Dana Havlová. »

Víte, že...

...u společného hraní deskových/stolních her můžete také snadno odhalit talenty svých dětí? „Jednou z aktivit, kterým se dlouhodobě věnuji, je pořádání setkávání nejen nadaných dětí, táborů a zakládání klubů nadaných dětí pod hlavičkou Mensy ČR. V jejich rámci často pracujeme s deskovými hrami. Pravděpodobnost, že si vnímavý člověk všimne mimořádného výkonu dítěte v kognitivní oblasti právě při hraní deskových her, je velká. Bývá v nich prostor pro invenci, vhlad a neformální prostředí, kde se děti nebojí otevřít a své schopnosti neskrývají,“ vysvětluje Dana Havlová.

ODBORNÍK

Mgr. DANA
HAVLOVÁ

Vystudovala Pedagogickou fakultu MU v Brně, několik let pracovala jako pedagožka na ZŠ, SŠ a externě PdF MUNI. Od roku 2005 se věnuje vyhledávání intelektově disponovaných dětí, jejich podpoře a práci s nimi. Testující IQ pro dospělé, děti a testování ve školách v oblasti Moravy a středu ČR, po dobu 10 let koordinátorka testování v rámci Mensy ČR. Spoluautorka testů fluidního intelektu pro děti od 5 do 14 let MITCH a MITCH mini. Zakladatelka sítě Klubů nadaných dětí a sítě spolupracujících škol a školek. Do roku 2020 místopředsedkyně Mensy ČR. Lektorka a odborný garant seminářů NTC Learning, testování IQ a tématu nadaných dětí. Organizuje pro nadané děti a mladé lidi kempy zaměřené na jejich wellbeing, setkávání dětí a jejich rodin. Pracuje jako poradkyně v tématu nadaných dětí, mimo jiné v poradně Theraplay v Brně.

DEŠKOVÉ HRY NABÍZEJÍ VZÁCNÝ MEZILIDSKÝ KONTAKT A SDILENÍ.

3. Sociální dopad

STMELUJÍ RODINY I DĚTI S KAMARÁDY

Co je pak úplně jasným kladem, je fakt, že u deskovek jste prostě opravdu spolu. Mají tu schopnost, že vás vtáhnou do děje. „Rodina si najde prostor pro společně trávený čas a společné téma, které není pracovní/školní/nutně výkonové,“ vidí pozitivita také Dana Havlová. A mnoho her (jak se dočtete i u příběhu her Maty Moves) je i věkově spravedlivých: je jedno, kolik vám je let, jaké máte vzdělání! „Vyhrát může každý, nejen ten starší nebo silnější. A navíc nabízí vzácný mezilidský kontakt a sdílení,“ upozorňuje odbornice. Což mimo jiné tedy dělá z deskových her skvělý nástroj i pro kontakt dětí s pra(pra)rodiči. Další benefity pak přinášejí hry do sourozeneckých vztahů i do vztahů dětí a jejich přátel. „Při hře s vrstevníky se vyskytuje jiný slovník, prohlubuje se přátelství a velmi důležitý pocit příslušnosti ke skupině,“ připomíná Dana Havlová. A vám už zbývá jen vybrat ty nejlepší deskové hry. Jak? Dobrým základem je orientace podle věku. „Hry pro mladší děti pracují s menším počtem pravidel a linií hry, které musí dítě respektovat, víc se zaměřují třeba na postřeh, rozvoj slovní zásoby, počty, znalosti, které děti v tom věku jsou schopny zvládnout.

Mají menší paměťové nároky, není třeba složité plánování a strategie, které se přidávají v hrách pro starší. Mezi ty nejnáročnější hry patří ty, kde si hráči musejí poradit i s faktorem pravděpodobnosti. Osobně oceňuji hry, které jsou dobře využitelné pro různé věkové kategorie, jako třeba matematická hra ABAKU, která roste s úrovní hráčů, nebo třeba hry, které pomáhají s rozvojem finanční gramotnosti u starších dětí,“ doporučuje Dana Havlová a ještě doplňuje, že konkrétní hru pak volíte samozřejmě i s ohledem na to, jaké schopnosti u svého dítěte vnímáte. ✕

Kde vám poradí s výběrem TOP deskovek?

Deskovehry.com – kromě recenzí na domácí i světovou herní produkci tu najdete třeba užitečnou Vánoční poradnu!

Zatrolene-hry.cz – recenze jsou jasné, odkazy na herní kluby potěší, a navíc tu narazíte na bazar, kde si můžete koupit hry, které jiné hráče a jiné rodiny už bavit přestaly.

Deskovky pro tři bratry – to je pro změnu FB skupina, kterou před lety založili rodiče tří bratrů, jak název napovídá. A začali pro své kluky shánět i recenzovat deskové hry. Dneska má jejich skupina přes 13 tisíc členů, denně tu někdo vkládá své zkušenosti, tipy, nově objevené poklady i nabízí k výměně hry, které ho už doma nebaví.